

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

A SZÍNÉSZ ÉS A LAIKUS PÁCIENS SZEREPE AZ ORVOS-BETEG KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSÉBEN A SZIMULÁCIÓ ALAPÚ INTERPROFESSZIONÁLIS KURZUSOKON

Habilitációs előadás

Eklicsné Dr. Lepenye Katalin

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudomány Kar Egészségtudományi Doktori Iskola

A Doktori Iskola vezetője:

Prof. Dr. Kiss István az MTA doktora, egyetemi tanár

Pécs, 2024. december 3.

TARTALOM

- 1. A 21.századi orvosi kommunikáció képzés feladatai, kihívásai
- 2. Szimuláció alapú készségfejlesztés
- 3. Színészek és laikus szimulációs páciensek az orvos-beteg kommunikáció oktatásában, kutatásában, kutatási eredmények
- 4. Interprofesszionális együttműködések a páciens-központú orvosi kommunikáció fejlesztésében
- 5. Eredmények alkalmazása, kutatási tervek

"You treat a disease, you win, you lose. You treat a person, I guarantee you, you'll win, no matter what the outcome."

- Patch Adams

1. A 21.SZÁZADI ÉS POST-COVID ORVOSI KOMMUNIKÁCIÓ KÉPZÉS FELADATAI, KIHÍVÁSAI

- **Online és való világ együttes jelenléte: új készségek elsajátítása**

- **Interaktív tanulási technológiák, szimuláció** : virtuális valóság (VR)-alapú
képzések, a kritikus gondolkodás, a kommunikáció és a klinikai döntéshozatali
készségek fejlesztése

- **Interdiszciplináris, együttműködésen** alapuló oktatási modulok

ÚJ KÉSZSÉGEK, FELADATOK

Soft skillek, interperszonális, szociális készségek:

- a helyzetfelismerés és a kommunikációs készségek megértése
- a klinikai teljesítmény és a betegbiztonság javítása
- az egyéni és szervezeti viselkedés javítása

Hozzáférhetőség, e-learning:

- online tanfolyamok, a távoktatás
- a legjobb gyakorlatokat megosztó élő interaktív megbeszélések

CÉL: a munkaerőhiány kezelése, rugalmas, személyre szabott és együttműködésen alapuló tanulás támogatása

KÖZPONTI FELADAT

- **kritikus gondolkodás és a problémamegoldás** :vegyes tanulási környezeteken keresztül (esetalapú tanulás, szakmaközi oktatás és kiscsoportos megbeszélések) (Seilly, 2024)
- **generációs szakadék áthidalása** (digitális és gyakorlati készségek fejlesztése) (Steigerwald, 2023)

A 21 SZÁZADI ÉS A POST-COVID KIHÍVÁSOK HAZAI KEZELÉSE

- Post-Covid orvosi kommunikációs kurzusok stratégiai lépése: **együtt-tanítás és a szimuláción alapuló oktatás integrálása a tantervbe**: cél a klinikai készségek fejlesztése, különös tekintettel az orvos-beteg interakciókra.
- **Színészek integrálása**: Szegedi Tudományegyetem, családorvosi intézet, Dr. Barabás Katalin (20 éves múlt)
- **Laikus és színész páciensek**: Pécsi Tudományegyetem, ÁOK, Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet, Hambuchné Dr. Kőhalmi Anikó-Dr. Fekete Judit Diána (2016-2018: színész, 2019-től: laikus SP program)
- **Laikus szimulációs páciensek**: Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Szaknyelvi Intézet, Dr. habil.Fogarasi Katalin (2020-tól)

2. SZIMULÁCIÓ ALAPÚ KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- A szimuláció térhódítása az orvoscépzésben: a hallgatók **valóság-hű klinikai tapasztalatokat** szereznek, és felkészülnek a betegellátásra.
- Módszerek: klinikai készségközpontok létrehozása,
- a **betegközpontú kommunikáció** (szimulációs páciensekkel - SP) és az anatómiai szimulátorok integrálása, klinikai feladatok szimuláción keresztül történő gyakorlása
- a **21. századi szimulációs technológiák és szimulációs páciensek együttes alkalmazása**: a hitelesség növelése és a **klinikai kompetenciák** fejlesztése

SZIMULÁCIÓS PÁCIENSEK (SP-K) A GLOBÁLIS ORVOSKÉPZÉSBEN

- Barrows, 1964 klinikai neurológia- színészek
- Fókusz: empátia és klinikai kommunikációs készségfejlesztés, gyakorlat
- Francia programok: személyközi kommunikáció, SP-k mint betegek és családtagok bevonása (Bagacean et al., 2020)
- USA, Németország, Ausztria, Svájc, UK, Írország, Ciprus, Australia: SP-k a klinikai készségek vizsgáztatásában, OSCE (Bank et al, 2021)

3. SZÍNÉSZEK ÉS LAIKUS SZIMULÁCIÓS PÁCIENSEK AZ ORVOS-BETEG KOMMUNIKÁCIÓ OKTATÁSÁBAN, KUTATÁSÁBAN, KUTATÁSI EREDMÉNYEK

KEZDETEK- INTERDISZCIPLINÁRIS SZIMULÁCIÓS KURZUSOK

- 2016/2017 Magyar, német, angol nyelvű kurzusok

Anamnéziszfelvétel színészpáciensekkel; szimulációs gyakorlatok a MediSkillsLab-ben (Koppán Á.-Halász R.- Eklics K.)

kutatások:

félstrukturált mélyinterjúk - a színészekkel való együttműködés hatása a szakmai és kommunikációs készségfejlesztésre és személyiségfejlődésre

- pragmatikai szövegelemzések a betegkikérdezés kérdéstechnikáiról (Koppán Á.-Halász R.-Kárpáti E.-Eklics K. 2017, 2018, 2019.)

INNOVATÍV KURZUS ELŐKÉSZÍTÉSE, SZÍNÉSZEK FELKÉSZÍTÉSE

a program elindítása előtt klinikai megfigyelési tapasztalatok (2013-2015)

átfogó, autentikus esetek kidolgozása az orvos, a nyelvész, a kommunikációs oktató és a pszichiáter által

rendszeres klinikai találkozások: az orvosok által végzett beteg-interjúk megfigyelése

orvosi magyarázat: a konkrét kérdések fontossága, a válaszadás ösztönzésére szolgáló kérdezői technikák tisztázása, a beteggel való interakció értékelése

a különböző háttérű valódi betegek nyelvének elsajátítása

2019 SP PROGRAM LÉTREHOZÁSA (DR. HAMBUCH A.- DR. FEKETE J.)

SZIMULÁCIÓS BETEGEK KÉPZÉSE

Angol és amerikai színházi improvizációs elemek

- Profi színész-pszichológus tréner
- 10 (orvosi kommunikációt kutató) nyelvész tréner

Autentikus esetek, valós orvos-beteg interakciók

- Klinikusok által gyűjtött esetek
- Orvosi kommunikáció, betegszerepek és konfliktushelyzetek

SP-képzés módszertana

- Német és angolszász területek (Jéna, Mannheim, Heidelberg, Galway)
- Vegyes tanulási módszerek (video, konstruktív feedback tanulása, évi 2 training)

SZIMULÁCIÓS PÁCIENSEK

SPs	2019	2020	2021	2022	2023	2024
magyar anyanyelvű	12	13	25	29	29	40
angol anyanyelvű /angolul felsőfokon beszélő	3	4	7	9	15	22
német anyanyelvű /németül felsőfokon beszélő	4	4	5	5	12	13
Total	19	21	37	53	66	56

SZIMULÁCIÓS BETEGEK AZ ÁOK KURZUSAIN/PILOT VIZSGÁIN

Szaknyelvi kurzusok (angol, német, magyar)
anamnéziszfelvétel

Orvosi kommunikációs kurzusok:

gyakorlatorientált orvosi kommunikáció, anamnéziszfelvétel színészekkel, orvosi pszichológia, empatikus és asszertív kommunikáció a klinikai gyakorlatban, telemedicina, betegközpontú diagnózisközlés, interkulturális orvosi kommunikáció

Klinikai modulok: kardiológia (német), neurológiai anamnéziszfelvétel +betegvizsgálat (angol,magyar), hematológia (német), OSCE- 3 nyelvű pilot

SZAKNYELVI KURZUSOK

Hallgatók

- strukturált kérdéssor
- betegségek, tünetek
- vizsgálatok, diagnózis, terápia

Szimulációs páciens

- valósnak tűnő beteg
- belehelyezkedik a szerepbe
- effektív betegkikérdezésre motivál
- visszajelzést ad

Oktató és demonstrátor hallgató(k)

- SP felkészítés, konkrét feladatok
- feedback fókusz kijelölése
- co-teaching, moderálás
- vegyes oktatási módszerek

ORVOSI KOMMUNIKÁCIÓS ÉS INTERPROFESSZIONÁLIS KURZUSOK

- Taking medical history with actors; simulation practices in the MediSkillsLab (14 sikeres szemeszter, 190 hallgató)
- **Kommunikációs és nyelvészeti alapozás:** betegkikérdezés, az interjúvezetés nyelvi és nem-nyelvi elemei, rövid szóbeli esetismertetés (kódváltás, terminológia), rossz hír közlés (SOCRATES, SPIKES modellek)
- 4 fő feladat: betegkikérdezés, (opcionális betegvizsgálat), esetismertetés, feedback SP-től, klinikustól, kommunikáció oktatótól, demonstrátor hallgatótól, szemeszterenként 1 rossz hír közlés

- **Együtt-tanítás:** klinikus, demonstrátor hallgató, pszichológus, kommunikáció oktató, színész szimulációs páciens és tapasztalt anyanyelvi laikus SP is (többször betegvizsgálat is!)
- **Gyakori és ritka konfliktushelyzetek,** érzelmileg nehezen kezelhető szituációk gyakorlása (bemerítő tapasztalat, újrajátszás)
- Jelenlétet és koncentrációt elősegítő **improvizációs gyakorlatok**

ÚJ SZEREP- TOLMÁCS

- segíti a nyelvi akadályokat áthidalni (pontosít)
- kulturális mediátor
- tisztáz, fogalmakat magyaráz
- hozzátartozó esetében kiegészíti az információt, értékeli azt, elhallgat bizonyos részeket (heteroanamnézis-jellegű lehet)
- segíthet a nem-verbális jelek értelmezésében
- a beteg 'ügyvédje' (Latif et al., 2022)
 - beteg is és tolmács is színész - a tolmács testvér, nem képzett tolmács
 - bemelegítő tapasztalat (elméleti háttérinformáció nélkül megtapasztalni, hogyan befolyásolhatja az információszerezést a tolmács)

3.3. VIDEO BETEG+HOZZÁTARTOZÓ MINT TOLMÁCS

SZÍNÉSZ VS LAIKUS PÁCIENS?

SZÍNÉSZ ÉS LAIKUS PÁCIENS!

- pontos ismételések - minden tanuló ugyanazt a tapasztalatot kaphatja
- drámai pillanatok, kidolgozott konfliktusok
- sírás, düh, félelem, apátia állapotai lehetővé teszik a tanulók számára, hogy gyakorolják az érzelmek kezelését anélkül, hogy valódi érzelmi sérülést/kárt okoznának a betegnek
- képesek a hallgatók empátiáját fejleszteni
- kreativitásukkal motiválnak, komolyan veszik a feladatot (Bates, 2018; Owen, 2018)
- jól képzett laikus páciens csaknem mindegyik elvárásnak megfelel
- a színészek alkalmazása előnyös az érzelmileg telített és a rossz híreket közlő interakciókban

2019-2024 KUTATÁSOK

2019/2020 Kérdőíves improvizációs kutatások kezdete (Fekete J.-Eklics K.)-
empátia, asszertivitás, mentalizációs készségek fejlődésének mérésére

2021-2022 Feedback-alapú kutatások (Eklics K.- Fekete J.- Hambuch A.-Halász R.- Szalai-Szolcsányi J.)- hallgatói értékelések az interprofesszionális kurzusok résztvevőitől származó feedback-ek hatékonyságáról

2021-2024 empátia és asszertív kommunikáció (Szalai-Szolcsányi J. – Warta V._Eklics K.) – az empátia verbális és nonverbális eszközeinek szerepéről online és jelenléti interakciók során

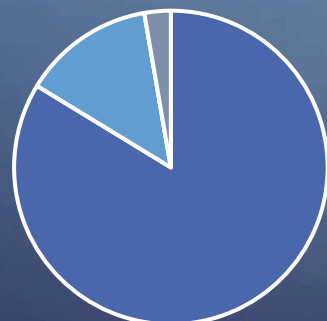
2023 Improvizációs képzések, kutatások a sürgősségi betegellátás területén(Fekete J,- Kanizsai P.- Eklics)

2024 A szimulációs páciensek integrálási lehetőségei az orvosi kommunikációfejlesztés különböző területein (Eklics-Hambuch-Csongor-Fekete)

KUTATÁSI EREDMÉNYEK (EKLICS K.- FEKETE J.- HAMBUCH A.-HALÁSZ R.- SZALAI-SZOLCSÁNYI J., 2021)

-76 FŐS KORPUSZ
-MAGYAR, ANGOL PROGRAM

SP's feedback was informative
and supportive

5 4 3 2

-A SZÍNÉSZ ÉS A LAIKUS SP
FEEDBACKJEI ÖSSZEHAISONLÍTÁSA

Actor SP's feedback was
informative and supportive

5 4 3 2

KORTÁRS HALLGATÓK ÉS A KLINIKUSOK FEEDBACKJEI, KVALITATÍV KÉRDÉSEK VÁLASZAI

KORTÁRS HALLGATÓ

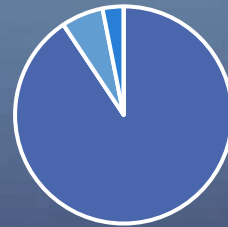
Peer student's
feedback was
informative and
supportive...

■ 5 ■ 4 ■ 3 ■ 2

KLINIKUS

Physician's feedback
was informative and
supportive
(International...

■ 5 ■ 4 ■ 3 ■ 2

KVALITATÍV KÉRDÉSEK VÁLASZAI

"I became more self-confident in doctor-patient encounters"; "I received relevant feedback so I can improve to be better in real-life situations"; "Practising history taking with SPs itself (the chance) contributed to my personal and professional growth"; "I feel more equipped in tackling communication difficulties "; "Feedback of clinicians directed me towards present complaint -relevant interviewing".

ASSZERTÍV KOMMUNIKÁCIÓ ÉS EMPÁTIA FEJLŐDÉSE SZÍNÉSZ ÉS LAIKUS SZIMULÁCIÓS PÁCIENSEKKEL EGYÜTTMŰKÖDŐ KURZUSOKON (EKLICS K.-FEKETE J.-SZALAI-SZOLCSÁNYI J., 2023)

- Színész SP-alapú kurzus empátia és asszertivitás fejlesztése implicit módon
- Laikus SP-alapú kurzus empátia és asszertivitás fejlesztése explicit módon
- Rathus (1973) asszertivitás kérdőív (30 kérdés) + kurzusvezetői értékelések
- A kurzusok oktatói 1-5-ig terjedő skálán értékelték a hallgatókat a következő feladatok sikeres elvégzéséért:
- 1) A találkozás kezdeményezése: a beteg magabiztos üdvözlése, bemutatkozás, kézfogás, a páciens felkérése, hogy foglaljon helyet
- 2) Magabiztos interjúvezetési technikák: a beszélgetés vezetése és a beteg aktív meghallgatása, az anamnézis felvétel közben a tematikus változások jelzése (signposting)
- 3) A betegek érzelmi reakcióinak kezelése: nyugalom megőrzése, az orvosi kérdésekre való összpontosítás és az empátia kifejezése egyidőben, a jövőbeli kezelésekre vonatkozó tervek megadása, szerepben maradás, vagy a szerepből kiesve megjegyzések tétele
- 4) Az interakciók lezárása: büntudat vagy zavar nélkül a jelenet befejezése és erről a beteg tájékoztatása, elbúcsúzás

3. ASSZERTIVITÁS ÉS EMPÁTIA EREDMÉNYEK

- Színész SP-alapú kurzus empátia és asszertivitás fejlesztése implicit módon (66% -A, magabiztos interjúvezetés, erős érzelmek esetén nyugodt állapot fenntartása)
- Laikus SP-alapú kurzus empátia és asszertivitás fejlesztése explicit módon (41%-, A, aktív, figyelmes hallgatás, a beteg alapos tájékoztatása, érvelés)
- Mentorok megfigyelése, hallgatók önétékelése erős korrelációt mutat

UNIVERSITY OF PÉCS
MEDICAL SCHOOL

TAMEHISIP TAKING MEDICAL HISTORY WITH SIMULATED PATIENTS

Katalin Eklicsné Lepenye, Anikó Hambuch, Judit Fekete, Renáta Halász, Rita Kránicz, Alexandra Csongor, Judit Szalai-Szolcsányi, Tímea Németh, Andrea Zrínyi, Gabriella Hild, Anikó Berta, Renáta Nagy, Anna Dávidovics, Vilmos Warta

TEACHING EXCELLENCE AWARD

Department of Languages for Biomedical Purposes and Communication,
Medical School, University of Pécs, Hungary

contact: kata.eklics@aok.pte.hu

KLINIKAI MODULOK

NEUROLÓGIAI ANAMNÉZISFELVÉTEL SZIMULÁCIÓS

BETEGEKKEL MAGYARUL (BETEGVIZSGÁLATTAL)

(DR. KARÁDI ZSÓFIÁVAL)

- Együtt-tanítás, vegyes tanulási módszerek (online tanulást segítő applikációk, digitális tananyagok, élő kommunikáció)
- Interprofesszionális: neurológus+nyelvész+SP
- angol szakmai és magyar szaknyelvi, kommunikációs alapozás (interkulturális érzékenyítés, kód-váltás)
- **SP:** vizsgálat, instrukciók, non-verbális jelek

A SZIMULÁCIÓS BETEGEKSEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS JELLEMZŐI

ELŐNYÖK

- Valósnak tűnő helyzetek
- Betegjogi érdekek figyelembe vétele
- Tervezhetőség
- Ismételhetőség (visszajátszás)
- Standardizáció és improvizáció
- Biztonságos környezet
- Többféle betegség-számos karakter
- Érzelmileg és orvos-szakmailag gyakori és ritka helyzetek gyakorlása
- **Visszajelzés a betegről**

HÁTRÁNYOK

- Nem valós helyzet
- Az intézményi keret hiánya
- Nem valós fizikális tünetek
- Fókusz-problémák (az SP játszik és megfigyel)
- Szereptévesztés (beteg vs oktató)

- **MEGOLDÁS:**

feedback az SP-nek is!

folyamatos képzések

(trénereknek, SP-knek egyaránt)

4. INTERPROFESSZIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉSEK A PÁCIENS-KÖZPONTÚ ORVOSI KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSÉBEN

- Szaknyelvi, orvosi kommunikáció és klinikai modulok (orvos, pszichológus, nyelvész, kommunikáció oktató, szociológus, SP) ➡ csapatszellem erősödése, elfogadás, felelősségvállalás, kommunikációs készségek fejlődése
- SZINERGIA projekt: Alapellátási, Magatartástudományi és az EÜ-i Nyelvi és Kommunikációs Intézet oktatói
- **Objektív Strukturált Klinikai Vizsga** (OSCE): orvosképzés meghatározó vizsgája, PTE ÁOK 1. hazai egyetem ennek bevezetésében
- OSCE-n, a rossz hír közléséhez tapasztalt SP-k vagy színész SP-k
- WORKSHOPok- (Bridge the Gap – belgyógyászat, neurológia, sürgősségi, sebészeti és kommunikációs állomásokkal)

5. EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

Élő, aktív jelenlétet igénylő, szimuláció-alapú, szaknyelvi és szakmai, gyakorlatorientált oktatás

Soft-skilleket fejlesztő vegyes módszertanú oktatási modellek

Interprofesszionális együttműködések

Fejlett klinikai készségek, hatékony, páciens-központú kommunikáció

KUTATÁSI ÉS OKTATÁSI TERVEK

- szimulációs páciensek és hallgatók, valamint valós páciensek és orvosok interakcióinak vizsgálata
- magyar anyanyelvű hallgatók és angol programos hallgatók betegkikérdezésének, betegvizsgálatok során adott utasításainak, angol és magyar nyelvű esetismertetéseinek tartalmi és nyelvi komparatív elemzése
- hallgatók, oktatók felkészítése nem anyanyelvi angolul kommunikáló orvos-beteg interakciókra (figyelmes, aktív JELENLÉT)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetem

Prof. Dr. FIGLER Máriának

Prof. Dr. PUREBL Györgynek
Dr. habil. FOGARASI Katalinnak,

továbbá **Dr. WARTA Vilmosnak és HAMBUCHNÉ Dr. Kőhalmi Anikónak**, a PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet támogató vezetőinek, Dr. Fekete Juditnak a közös munkáért, sokoldalú kutatásokért, baráti támogatásért, Dr. Csongor Alexandrának a támogató hozzáállásáért, közös gondolkodásért, hatékony segítségéért, Szalai-Szolcsányi Juditnak, hogy bízott bennem és társmentorául választott empátia és asszertivitás kutatásokhoz, a kezdetekben való lelkes együttműködésért Dr. Koppán Ágnesnek, Halász Renátának, a sikeres együtt-tanításért a 2.sz. Belgyógyászati Klinika, Szívcentrum, Neurológiai, Pszichiátriai és Bőrgyógyászati Klinika kiváló szakembereinek, Dr. Kanizsai Péternek szakmaiságáért és megbízhatóságáért, Dr. Karádi Zsófiának a Neurológiai anamnézislevelezés kurzus interprofesszionális működtetéséért, Dr. Rendeki Szilárdnak és a MediSkillsLab munkatársainak, SP tréner kollégáimnak, Dr. Németh Tímeának publikációs tanácsaiért, Berta Anikónak és Nagy Renátának az angol terminológiai kurzusok gyakorlat-orientálttatételéért, Dr. Kránicz Ritának és Dr. Hegedűs Anitának a PROFEX vizsgáztatások tapasztalataiért, munkatársaimnak megértésükért, Rádi-Pál Anitának készséges, gyors segítségéért, SP kollégáimnak, barátaimnak.

Köszönettel tartozom a PTE ETK Egészségtudományi **Doktori Iskolájának**,

a PTE ÁOK **Alapellátási és Magatartástudományi Intézetének**, a PTE ÁOK **Dékáni vezetésének támogatásukért.**

Köszönöm **családomnak**, hogy mellettem állnak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Latif Z, Makuvire T, Feder SL, Crocker J, Quintero Pinzon P, Warraich HJ. Forgotten in the crowd: A qualitative study of medical interpreters' role in medical teams. *J Hosp Med*. 2022 Sep;17(9):719-725. doi: 10.1002/jhm.12925. Epub 2022 Aug 1. PMID: 35912708.
- Roter DL, Larson S, Shinitzky H, et al. Use of an innovative video feedback technique to enhance communication skills training. *Med Educ*. Feb 2004;38(2):145-57. doi:10.1111/j.1365-2923.2004.01754.x
- Aamodt CB, Virtue DW, Dobbie AE. Trained standardized patients can train their peers to provide well-rated, cost-effective physical exam skills training to first-year medical students. *Fam Med*. May 2006;38(5):326-9.
- Yedidia MJ, Gillespie CC, Kachur E, et al. Effect of communications training on medical student performance. *Jama*. Sep 3 2003;290(9):1157-65. doi:10.1001/jama.290.9.1157
- Barrows HS. An overview of the uses of standardized patients for teaching and evaluating clinical skills. AAMC. *Acad Med*. Jun 1993;68(6):443-51; discussion 451-3. doi:10.1097/00001888-199306000-00002
- Al-Elq AH. Simulation-based medical teaching and learning. *J Family Community Med*. Jan 2010;17(1):35-40. doi:10.4103/1319-1683.68787
- Rosen KR. The history of medical simulation. *J Crit Care*. Jun 2008;23(2):157-66. doi:10.1016/j.jcrc.2007.12.004
- Issenberg SB, Scalese RJ. Simulation in health care education. *Perspect Biol Med*. Winter 2008;51(1):31-46. doi:10.1353/pbm.2008.0004
- Kneebone R, Nestel D, Wetzel C, et al. The human face of simulation: patient-focused simulation training. *Acad Med*. Oct 2006;81(10):919-24. doi:10.1097/01.ACM.0000238323.73623.c2
- Gaba DM. The future vision of simulation in health care. *Qual Saf Health Care*. Oct 2004;13 Suppl 1(Suppl 1):i2-10. doi:10.1136/qhc.13.suppl_1.i2
- Weller JM, Nestel D, Marshall SD, Brooks PM, Conn JJ. Simulation in clinical teaching and learning. *Med J Aust*. May 21 2012;196(9):594. doi:10.5694/mja10.11474
- Ziv Stephen DSPRWA. Patient safety and simulation-based medical education. *Med Teach*. 2000;22(5):489-95. doi:10.1080/01421590050110777
- Ziv A, Wolpe PR, Small SD, Glick S. Simulation-based medical education: an ethical imperative. *Acad Med*. Aug 2003;78(8):783-8. doi:10.1097/00001888-200308000-00006

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Nestel D, Tabak D, Tierney T, et al. Key challenges in simulated patient programs: an international comparative case study. *BMC Med Educ.* Sep 25 2011;11:69. doi:10.1186/1472-6920-11-69
- Dave S. Simulation in psychiatric teaching. *Advances in psychiatric treatment.* 2012;18(4):292-298.
- Beigzadeh A, BAHMANBIJARI B, Sharifpoor E, Rahimi M. Standardized patients versus simulated patients in medical education: are they the same or different. 2016;
- Ker J, Bradley P. Simulation in medical education. *Understanding medical education: Evidence, theory and practice.* 2013:175-192.
- Barrows HS, Abrahamson S. THE PROGRAMMED PATIENT: A TECHNIQUE FOR APPRAISING STUDENT PERFORMANCE IN CLINICAL NEUROLOGY. *J Med Educ.* Aug 1964;39:802-5.
- Jason H, Kagan N, Werner A, Elstein AS, Thomas JB. New approaches to teaching basic interview skills to medical students. *American Journal of Psychiatry.* 1971;127(10):1404-1407.
- Werner A, Schneider JM. Teaching medical students interactional skills. A research-based course in the doctor-patient relationship. *N Engl J Med.* May 30 1974;290(22):1232-7. doi:10.1056/nejm197405302902206
- Bank I, Rasenberg EMC, Makkenze-Mangold SH, et al. Fifteen simulated patient working formats to use in communication skills training: Report of a survey. *Med Teach.* Dec 2021;43(12):1391-1397. doi:10.1080/0142159x.2021.1948522
- Bagacean C, Cousin I, Ubertini AH, et al. Simulated patient and role play methodologies for communication skills and empathy training of undergraduate medical students. *BMC Med Educ.* Dec 4 2020;20(1):491. doi:10.1186/s12909-020-02401-0
- Bosméan L, Chaffanjon P, Bellier A. Impact of physician-patient relationship training on medical students' interpersonal skills during simulated medical consultations: a cross-sectional study. *BMC Med Educ.* Feb 22 2022;22(1):117. doi:10.1186/s12909-022-03171-7
- Peters T. Simulationspatientinnen und Simulationspatienten–Eine Einführung. *T Peters & C Thrien (Hrsg), Simulationspatienten Handbuch fü*

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Sommer M, Fritz AH, Thrien C, Kursch A, Peters T. Simulated patients in medical education - a survey on the current status in Germany, Austria and Switzerland. *GMS J Med Educ.* 2019;36(3):Doc27. doi:10.3205/zma001235
- Gebhardt C, Mehnert-Theuerkauf A, Hartung T, Zimmermann A, Glaesmer H, Götze H. COMSKIL: a communication skills training program for medical students. *GMS J Med Educ.* 2021;38(4):Doc83. doi:10.3205/zma001479
- Grand'Maison P, Brailovsky CA, Lescop J, Rainsberry P. Using standardized patients in licensing/certification examinations: comparison of two tests in Canada. *Fam Med.* Jan 1997;29(1):27-32.
- Brailovsky CA, Grand'Maison P. Using Evidence to Improve Evaluation: A Comprehensive Psychometric Assessment of a SP-Based OSCE Licensing Examination. *Adv Health Sci Educ Theory Pract.* 2000;5(3):207-219. doi:10.1023/a:1009869328173
- Boulet JR, De Champlain AF, McKinley DW. Setting defensible performance standards on OSCEs and standardized patient examinations. *Med Teach.* May 2003;25(3):245-9. doi:10.1080/0142159031000100274
- Whelan GP, Boulet JR, McKinley DW, et al. Scoring standardized patient examinations: lessons learned from the development and administration of the ECFMG Clinical Skills Assessment (CSA). *Med Teach.* May 2005;27(3):200-6. doi:10.1080/01421590500126296
- Hall JA, Roter DL, Rand CS. Communication of affect between patient and physician. *J Health Soc Behav.* Mar 1981;22(1):18-30.
- Keifenheim KE, Teufel M, Ip J, et al. Teaching history taking to medical students: a systematic review. *BMC Med Educ.* Sep 28 2015;15:159. doi:10.1186/s12909-015-0443-x
- Watson R, Stimpson A, Topping A, Porock D. Clinical competence assessment in nursing: a systematic review of the literature. *J Adv Nurs.* Sep 2002;39(5):421-31. doi:10.1046/j.1365-2648.2002.02307.x
- Alinier G, Hunt WB, Gordon R. Determining the value of simulation in nurse education: study design and initial results. *Nurse Educ Pract.* Sep 2004;4(3):200-7. doi:10.1016/s1471-5953(03)00066-0
- Seropian MA, Brown K, Gavilanes JS, Driggers B. Simulation: not just a manikin. *J Nurs Educ.* Apr 2004;43(4):164-9. doi:10.3928/01484834-20040401-04
- Bates P. How to choose between an actor (or simulated patient) and an expert by experience. 2020.
- Steigerwald Krisztián (2023) Generációk harca a figyelemért. Partvonal Könyvkiadó: Budapest

The background is a dark blue gradient. In the corners, there are white line art illustrations of circuit boards or neural networks, with lines and small circles representing nodes.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!